Nr. 50. Czwartek 2. Marca 1854. Rok Gazecie 44.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLAD.

Monarchya austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Księztwa Naddunajskie. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Wiédeń, 22. lutego. Dnia 23. lutego wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiédniu i będzie rozesłany XV. zeszyt dziennika rządowego ustaw państwa z r. 1854.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 44. Dekret ministra sprawiedliwości z d. 16. lutego 1854, którym ogłoszono nowy stan urzędników i płacy przy wyższych sądach krajowych w Medyolanie i Wenecyi i przy sądach krajowych do ich okręgu należących, tudzież nadprokuratoryi państwa i prokuratoryi państwa, dodatkowo do dekretu z d. 11. paźdz. 1852, l. 215 zeszytu LXV. dziennika ustaw państwa z r. 1852.

Sprawy krajowe.

Litografowana „korespondencya austryacka" z dnia 28. lutego zawiera następujący artykuł:

Nowsze doniesienia Grecyi niepozostawiają żadnej wątpliwości, że powstanie na granicach tego królestwa więcej się rozszerzyło. Ten wybuch uważamy z wielu względów za godny pożałowania. Nikt bowiem, ktokolwiek szczerze pragnie rychłego przywrócenia spokojnych stosunków w Europie, niemoże obojętnie patrzeć na to, jeżeli do dotychczasowych niebezpieczeństw zawikłania oryentalnego przybywa jeszcze nowe niebezpieczeństwo i jeźli spór rozdwajający kilka państw, jeszcze bardziej się zaostrza i wzmaga przez nagłe i gwałtowne uroszczenia zbuntowanych mas ludu.

Powstanie greckie ma jednak obok tej specyalnej strony jeszcze ogólną; równie jak każdy podobny ruch, niemający pierwotnie żadnej wybitnej formy i skłaniający się do ostateczności wszelkiego rodzaju, mógłby także i ten gdyby go wcześnie nieuchylono, przybrać charakter sprzeciwiający się wielkim konserwacyjnym interesom Europy.

Jeżeli przeto urzędowy dziennik rządu francuskiego w ogóle przeciw usiłowaniom powstańczym, a w szczególności także przeciw temu ruchowi się oświadcza, tedy z naszej strony zgadzamy się zupełnie z tem pojmowaniem rzeczy, i wyrażamy przy tej sposobności tylko jeszcze nasze stałe przekonanie, że prawda, na której się opiera namienione orzeczenie organu rządu francuskiego, niezmienną zachowa ważność we wszelkich wypadkach i bez względu na rozmaite koleje, jakiemi jeszcze przechodzić może groźna kwestya oryentalna.

(Rozporządzenie ministeryum finansów.)

Wiédeń, 21. lutego. Wydarzały się już wypadki, że drukarze, sztycharze i litografowie sporządzali i wydawali innym osobom etykiety z ogółowym napisem, jak n. p.: c. k. uprzyw. fabryka pestry i katunów, lecz z opuszczeniem właściwych oznak etykietowych, a mianowicie miejsca i firmy fabrykacyjnej, i działo to się w zamiarze szalbierskiego przyczepiania tych etykiet do postawów. Na zapytanie więc, czyli wypadki takie podlegać mają karze oznaczonej celnym kodexem karnym, wydało ministeryum finansów następujące rozporządzenie:

Osoby sporządzające i wydające takie etykiety fałszywe, bądźto za wynagrodzeniem, lub bezpłatnie, lecz z tą świadomością, że kartki pomienione przyczepione będą do towarów przywozonych z zagranicy dla łatwiejszego ich przemycania lub zabezpieczenia się rewizyi na celnych komorach, albo też dla nadania im pozoru towarów krajowych, jako niemniej dla omylenia urzędników celnych co do właściwego pochodzenia towarów; tudzież osoby, któreby sporządzały i wydawały innym etykiety fałszywe w takich nawet wypadkach, w którychby łatwo można przyjść na domysł, że te etykiety będą użyte do celu wspomnionego: maja być według wyraźnego brzmienia celnego kodexu karnego uważane za współwinnych i uczestników tego przestępstwa celnego, jakiego dopuścili się osoby zamawiające sobie i odbierające fałszywe etykiety do towarów zagranicznych przyczepiane. Co zaś do tych ostatnich należy czyn ich podstępny, okazujący się z istoty rzeczy, uważać za obciążającą okoliczność. *(L. k. a.)*

(Ustępy ze sprawozdania o porcie w Pola.)

Port Pola staje się coraz ważniejszym dla Monarchyi austryackiej, ponieważ od wzrostu tamtejszych nowo założonych arsenałów ... isło wzmocnienie i udoskonalenie c. k. marynarki wojennej. Podajemy przeto, pisze litogr. „koresp. austr.," następujące najważniejsze ustępy z sprawozdania o porcie w Pola przedłożonego niedawno rządowi francuskiemu przez jednego z najznakomitszych znawców w zawodzie marynarki.

„Port w Pola jest doskonałą ze wszystkich stron przyjemnemi pagórkami i skalistemi wyspami (Santo Catterina, Scoglio grande, Scoglio San Pietro i Olivi) zamkniętą kotliną, w której dość znaczna liczba okrętów liniowych bezpiecznie mieścić się może. Grunt wewnątrz portu Pola jest wszędzie namół i to tak grząski, że stojący tam okręt raczej byłby w niebezpieczeństwie stracić swą kotwicę, jeźliby jej przez ostrożność od czasu do czasu nie podnosił, aniżeli być ruszonym z miejsca. Najsilniejsze wichry niemogą nic zaszkodzić liniowym okrętom stojącym w tym porcie. Tę samę własność ma także grunt u wjazdu, który o 1500 toazów jest dłuższy a 400 toazów węższy niż sam port. Wiatry wschodnie, północno wschodnie, zwane Bora, których się najwięcej obawiają żeglarze na odnodze weneckiej, ponieważ są gwałtowne i nagłe, niewzburzają wody w porcie Pola. W porcie znajduje się kilka punktów, gdzie okręta przymocowane być mogą linami do lądu. O 50 toazów od miasta znajduje się obfite źródło pod nazwą rzymskich kąpieli, które daje doskonałą wodę w dostatecznej ilości na potrzeb miasta i najliczniejszej marynarki wojennej. Mówią że powietrze w Pola jest niezdrowe, jest-to tylko przesąd, ci bowiem mieszkańce miasta, którzy są w stanie dobrze się żywić, niepodlegają wcale tym chorobom, jakim podlega tamtejsza klasa uboga. Wjazd do portu może być bardzo dobrze obroniony przeciw atakowi od morza, bateryami ustawionemi po obydwóch brzegach; ale ponieważ ten przesmyk tworzy prostą linię, przeto okręta zostające w porcie powinny się mieć na ostrożności przeciw ogniowi okrętów nieprzyjacielskich. Wstęp do portu można uczynić niezdobytym zapomocą fortyfikacyi albo bateryi, któreby umieszczono na wytoku monumenti albo na trzech skałach leżących w kierunku południowo-wschodnim. Trudniejsza byłaby może obrona portu ze strony lądu ale tu można obwarować się fortyfikacyami i stosownem zabezpieczeniem portu. Po dokładnem rozpoznaniu portu w najdrobniejszych szczegółach i po zwiedzeniu przyległych wybrzeży, poznaliśmy, że port Pola najkorzystniejsze podaje miejsce na założenie najzupełniejszego arsenału morskiego. (Rzeczywiście założono arsenał na zachodniej stronie portu). Niepodobna mi oznaczyć dokładnie, ile okrętów liniowych pomieścić może port Pola; ale ponieważ z równą pewnością zarzucać można kotwicę u wnijścia jak i w samym porcie, a siedem do ośmiu okrętów wygodnie na linach przymocować można do lądu, przeto wnoszą, że trzydzieści liniowych okrętów wraz z mniejszemi przynależnemi statkami dostateczne miejsce znaleść mogą w tym porcie. Nieprzebyte prawie lasy, znajdujące się na bliskich wybrzeżach dostarczają tylko drzewa na opał, dopiero w głębi Istryi a mianowicie w Porto Quinto znajduje się budulec okrętowy."

To sprawozdanie oparte na kilkakrotnych w latach 1806 1808 i 1809 przedsięwziętych zwiedzeniach portu Pola i okolicy, ogłoszony został w roku 1849 w pismie „annal hydrogaphiques." *(L. k. a.)*

Ameryka.

(Dokumenta odnoszące się do misyi ks. Bedini w Stanach zjednoczonych. — Wiadomości z Bueno -Ayres.)

Senatowi w Washyngtonie przedłożono następujące dokumenta, odnoszące się do misyi najprzewielebn. Monsignor Bedini w Stanach Zjednoczonych.

I. List Jego Świątobliwości Papieża do prezydenta Stanów Zjednoczonych.

Wielce sławny i szanowny Panie! Najprzód Nasze pozdrowienie. Ponieważ Nasz czcigodny Brat, Arcybiskup w Tebach i zawierzytelniony poseł i nuncyusz stolicy apostolskiej przy cesarsko-brezylijskim dworze otrzymał od Nas rozkaz zwiedzenia Stanów Zjednoczonych, przeto poleciliśmy Mu równocześnie przedstawić się Waszej Excelencyi w Naszem imieniu i składając w Jego ręce niniejszy list Nasz, równie jak liczne pozdrowienia, wyrazić Waszej

Excelencyi Nasze uczucia. Jesteśmy przekonani, że ten przyjacielski postępek z Naszej strony miłym będzie dla Niego, i nie wątpimy bynajmniej, że namieniony czcigodny Brat, odznaczający się przymiotami duszy i serca, będzie łaskawie od Waszej Excelencyi przyjęty; następnie ponieważ wyrokiem boskiej Opatrzności mamy sobie poruczoną staranność nad trzodą Pana na tym świecie, przeto korzystamy z tej sposobności, i prosimy Waszą Excelencyę usilnie, ażebyś Swą protekcyę rozciągnął na katolików, zamieszkujących tamtejsze okolice, i żebyś ich każdego czasu swoją mocą i powagą zasłaniał. W zupełnem zaufaniu, że Wasza Excelencya przychylisz się do Naszego życzenia i wypełnisz Nasze żądanie, nie zaniedbamy zasełać Naszych pokornych modłów do Wszechmocnego, ażeby Tobie, wielce sławny i szanowny Panie, udzielił swojej niebieskiej łaski, i żeby Cię w obfitej mierze zrobił uczestnikiem wszelkiego błogosławieństwa i połączył Nas węzłem prawdziwej miłości.

Dano w Rzymie, w Watykanie 31. marca 1853, w siódmym roku Naszego papieztwa.

P. Pius IX.

— II. Jego Eminencya kardynał Antonelli do Mr. Marcy. Excelencyo! Monsignor Gaetano Bedini, Arcybiskup w Tebach, mianowany z woli Ojca św. apostolskim Nuncyuszem przy dworze brezylijskim, otrzymał polecenie udać się do Stanów Zjednoczonych i przy tej sposobności pozdrowić szanownego Pana Prezydenta w imieniu Jego Świątobliwości. Ponieważ ten prałat obdarzony rzadkiemi przymiotami duszy i serca, jest godzien tego odznaczającego się polecenia Ojca świętego, więc upraszam Waszą Excelencyę przyjąć go z właściwą Sobie uprzejmością i dać mu wszelką pomoc, jakiejby potrzebował. Łaska Waszej Excelencyi będzie mu potrzebna także do wyjednania dobrego przyjęcia u Prezydenta, któremu ma doręczyć list papieski. Ośmielam się mieć tę nadzieję, że Wasza Excelencya uczynisz zadość memu żądaniu, i przytem mam zaszczyt zapewnić Go o szczególniejszym szacunku, z jakim zostaję itd.

G. A. Antonelli.

Rzym, 31. marca 1853.

Do Jego Excelencyi ministra spraw zagranicznych w Washyngtonie.

— Rząd brezylijski wystawił w początku grudnia dla obrony swych granic południowych korpus, złożony z 4000 ludzi pod Pirahy Grande pod komendą Barao de Porto Alegre. — Dotychczasowy ajent dla wychodźców niemieckich do kolonii Santa Cruz w prowincyi Rio Grande udał się na Rio Janeiro do Porto Alegre, przedstawiwszy rządowi brezylijskiemu, że prąd niemieckiego wychodźtwa tylko przez to może być odwrócony od Ameryki północnej i skierowany do Brezylii, jeżeli rząd koszta żeglugi obu dróg zapłacić zechce.

Według wiadomości z Buenos-Ayres, wykonany dnia 20. listopada wybór stałego dyrektora konfederacyi argentyńskiej padł na jenerała Urquiza, który dotychczas jakby niemający żadnego w tem udziału bawi w swojej wiejskiej siedzibie St. José. Kandydatami spółubiegającymi się był jenerał de Las Heras i Zubiria, dawniejszy prezydent kongresu w Santa-Fe. Powstanie tak zwanych Blankos można uważać za przytłumione, a to przezto, że pułkownik Flores zmusił naczelnego ich wodza Dyonisio Coronel przejść na ziemię brezylijską, i tam poraził resztę korpusu. Z tem wszystkiem bardzo jest zachwiana jedność i zgoda między szefami Coloradosów, a to dla wyrzeczonej przez jenerała Rivera wbrew woli pułkownika Flores konfiskacyi majątku wszystkich celniejszych członków partyi przeciwnej, równie jak z przyczyny banicyi pana Berro, ostatniego ministra exprezydenta Giro. *(W. Z.)*

(Sprzysiężenie przeciw jenerałowi Santana odkryte.)

Z Santo Domingo piszą z dnia 16. sierpnia: Właśnie odkryto sprzysiężenie przeciw jenerałowi Santana, wybranemu prezydentowi republiki dominikańskiej. Sprzysiężeni mieli plan zamordować Prezydenta w Święta Bożego Narodzenia, a Exprezydenta Sennor Baer obwołać dyktatorem. Osoba przeznaczona do wykonania morderczego zamachu, zdradziła spisek, w skutek czego aresztowano jenerała Ayber, ministra wojny pod S. Baezem, dwóch jego braci i innych. Kilku sprzysiężonych, a między nimi Mr. Dujaric schronili się do konzulatu francuskiego. Od niejakiego czasu obawiają się zaburzeń pokoju, i dlatego-to zapewne stoją tu trzy obce okręta wojenne: „Calipso" (angielski), „Acheron" (francuski) i „Fulton" (amerykański). Francuski admirał Duquesne z okrętem „Iphigenie" i amerykański kommodore Newton z fregatą „Colombia" są spodziewani. Na wyspach sąsiednich grasuje cholera, wszelka komunikacya z wyspą St. Thomas jest przeto przerwana i założono kwarantanę. *(W. Z.)*

Hiszpania.

(Rozporządzenie Królowej. — Proponowana redukcya armii.)

Madryt, 12. lutego. Urzędowa „*Gaceta de Madrid*" ogłasza następujące rozporządzenie królewskie:

„Jej Mość Królowa dowiedziawszy się o nagłem i niczem nie usprawiedliwionem podniesieniu się ceny chleba w stolicy raczyła w troskliwości Swojej o dobro klas uboższych rozkazać, ażeby temu natychmiast zapobieżono i użyto ku temu wszelkich środków stósownych".

Minister wojny przedłożył kolegom swoim projekt do ustawy dla przedsięwzięcia redukcyi armii w liczbie 10.000 ludzi.

Według listu prywatnego z Cadyxu z d. 10. b. m. miała odpłynąć ztamtąd w tych dniach przeznaczona do Lewanty eskadra, złożona z dwóch fregat, dwóch korwet i jednego brygu. *(W. Z.)*

Anglia.

(Sprawy izby niższej.)

Londyn, 21. lutego. Na wczorajszem posiedzeniu *izby niższej* zapytał p. *Cobden*, czyli rząd jest zdecydowany blokować rosyjskie porty handlowe, motywując pytanie swoje wydanym zakazem wywozu broni. Lord J *Russell* odpowiedział, że rząd wcale o tem nie myśli. P. *Wilson* wspomniał, że w ostatnim tygodniu otrzymał rząd od komisarzy celnych uwiadomienie, że znaczne zapasy amunicyi expediują do Odessy, potem wyszło wspomnione rozporządzenie; jeżeli się zaś pokaże, że wywiezione przedmioty nie są przeznaczone dla nieprzyjaciela, albo do użytku przeciw sprzymierzonym Anglii, natenczas otrzymają komisarze celni upoważnienie przepuszczenia ich; stósownie do tego wyjdzie jutro rozkaz rady tajnej względem wolnego przepuszczania okrętów, które nie są dla nieprzyjaciela przeznaczone. W ciągu posiedzenia oświadczył lord J. Russell, że otrzymał uwiadomienie o powstaniu w Arta, nic jednak nie dowodzi, że je podnieca rząd Grecyi.

Na dzisiejszem posiedzeniu wotowała izba rozmaite subsidia dla marynarki po dłuższej debacie, w której lord Palmerston oświadczył między innemi, że Anglia i Francya uzbrajają się w tej chwili dla wielkiej i szlachetnej sprawy. *(W. Z.)*

Francya.

(Dekreta. — Wiadomości potoczne.)

Paryż, 19. lutego. Monitor ogłasza kilka dekretów regulujących służbę tłumaczów przy armii algierskiej.

Jenerał dywizyi Aupick, Senator i jenerał brygady d'Alphonse zostali przeniesieni do rezerwy.

Co chwila oczekują doniesienia telegraficznego o przybyciu admirała Bruat z eskadrą wiozącą wojsko expedycyjne do portu Tulońskiego.

Według wiadomości z Metz otrzymał stojący tam lekki pułk piechoty rozkaz przygotowania się do pochodu, gdyż ma być wcielony do korpusu expedycyjnego przeznaczonego do Turcyi. *(W. Z.)*

(Jenerałowie mianowani dla armii oryentalnej.)

Paryż, 21. lutego. Według doniesienia jednego z dzienników nadreńskich są już stanowczo mianowani jenerałowie dla armii oryentalnej: książę Napoleon otrzymał naczelne dowództwo; pod nim zostają jenerałowie Pelissier (przez dłuższy czas tymczasowy gubernator Algieryi), Mac Mahon (komenderujący jenerał w Afryce), Canrobert (adjutant Cesarza, komendant obozu pod Helfaut w przeszłym roku i jenerał brygady w czasie bombardowania bulwarów w roku 1851), tudzież Bosquet, (znany z misyi do Turcyi, którą odbył przeszłego roku w towarzystwie sześciu oficerów).

Dzisiaj w nocy aresztowano dużo osób. W Faubourg St. Antoine przedsięwzięto dzisiaj wielkie środki ostrożności. *(Abbl. W. Z.)*

Włochy.

(Inauguracya turyńsko-genueńskiej kolei żelaznej.)

Genua, 17. lutego. Czynią wielkie przygotowania do mającej się odbyć dnia 20go inauguracyi turyńsko-genueńskiej kolei żelaznej. Wystrzały armatnie i uderzenie w dzwony będą oznaczać każdy odjazd pociągu, którym król Jego Mość pojedzie z Turynu do Alessandryi. Przybycie króla powita sto wystrzałów z dział i bicie we wszystkie dzwony miasta. Król będzie przyjmowany przez najprzewielebn. Arcybiskupa z Genuy, przez ministrów, urzędników dworu, tudzież najznakomitsze władze miasta i prowincyi. Po skończonem uroczystem nabożeństwie odjedzie na dany przez Jego król. Mość znak pierwszy pociąg ciężarowy do Turynu, poczem Król uda się przez świetnie ustrojone ulice do swojego pałacu. Na wieczór zapowiedziano iluminacyę.

(Pielgrzymy francuskie u Jego Świątobl. — Indult postu dla milicyi. — Wezwanie do oficerów angielskich.)

Rzym, 15. lutego. Ojciec św. dozwolił z szczególniejszą życzliwością przypuścić do ucałowania nóg powracających z Jeruzolimy francuskich pielgrzymów, na których czele jest ks. Guinaumont, jeneralny sekretarz zakonu św. Wincentego de Paula. Doniesienia ich będą ułożone w memoryale o prawach Łacinników w Oryencie, a memoryał, którego kopię przesłano dworowi Austryi, Francyi, Hiszpanii, Neapolu i Portugalii, będzie ogłoszony w dzienniku *Civita cattolica*.

Dnia 10. b. m. został ogłoszony apostolski indult postu dla milicyi stolicy apostolskiej przez jej biskupa Tizzani. Jego Świątobliwość daje w nim wojsku, równie jak wszystkim urzędnikom wojskowym i ich familiom na przeciąg całego roku prawie zupełne uwolnienie od kościelnych przepisów względem postu, jednakże, jak nadmieniono wyraźnie, tylko wyjątkowo i ze względem na „stosunki czasu". — W pochodzie będą żołnierze całkiem uwolnieni od przestrzegania postu.

Z Rzymu donoszą do dziennika *Parlamento* pod dniem 14., że przebywających tam dla zabawy oficerów angielskich wezwał konzul Freeborn, ażeby się niezwłocznie udali do swych korpusów. Kuryer, który przywiózł to wezwanie, odjechał natychmiast w tym samym zamiarze do Neapolu. *(A. B. W. Z.)*

Niemce.

(Sprawy zgromadzenia związkowego.)

Frankfurt, 19. lutego. Na wczorajszem posiedzeniu zgromadzenia związkowego przedłożono wykazy stanu kontyngensów Ha-

noweru, Anhalt-Dessau, Köthen, Lippe i Hamburga. Nastepnie podano do wiadomości, że nastąpiło już urzędowe ogłoszenie uchwały związkowej względem wysokiej szlachty familii Bentinck w Holsztynie i Lauenburgu. Lauenburg oświadcza przystąpienie swoje do uchwały związkowej względem stowarzyszeń robotników. Zgromadzenie przyjęło potem spólny wniosek Austryi i Prus względem oddania naczelnego dowództwa Frankfurckiej załogi związkowej Prusom, a komendy miasta Austryi. Nakoniec przyzwolono wnioski wydziału względem sprawy konstytucyjnej księztwa Lippe i względem kosztów budowy twierdzy związkowej Ulm. Na przyszły miesiąc będzie oddane naczelne dowództwo tutejszej załogi związkowej Prusom, a komenda miasta Austryi. *(W. Z.)*

(Rozporządzenie ministeryum spraw wewnętrznych.)

Hanower, 17. lutego. Między licznymi wychodźcami, którzy mianowicie w Bremerhaven udają się do Ameryki lub do innych części świata, znajduje się wielu chcących połączyć się w związek małżeński według przepisów chrześciańskich, niemogąc jednak dopiąć tego celu dla braku świadectwa ślubu, decydują się zawrzeć małżeństwo cywilne w obec amerykańskiego konzula w Bremie, albo żyć w małżeństwie nieślubnem. Dla usunięcia tych niedogodności, wydało król. ministeryum spraw wewnętrznych przepisy względem łatwiejszego udzielania poświadczeń ślubu takim poddanym. *(W. Z.)*

Księztwa Naddunajskie.

(Wiadomości z widowiska wojny.)

Z teatru wojny piszą „Oesterreichischer Soldatenfreund“:

„Gdy się Halim Basza przekonał, że flotyla rosyjska musiała się dla wielkiej na Dunaju idącej kry cofnąć do ufortyfikowanego portu pod Neni przy ujściu Prutu w Dunaj, wydał natychmiast rozkaz, ażeby znowu wystawić i ufortyfikować zburzone przez Rosyan pod Maczynem baterye nadbrzeżne, spodziewając się, że Rosyanie niebędą mu mogli przeszkodzić. W równym czasie przeprawił na lewy brzeg, dwie mile poniżej brodu pod Braiłowem na więcej niż 60 łodziach liczny korpus podjazdowy, który się aż na gościniec Malausia posunął. Komenderujący tam rosyjski pułkownik Timaszew odparł Turków dnia 9. b. m. aż na to miejsce, gdzie wprzódy na ląd wysiedli i pod zasłoną armatnich łodzi znowu pozycyę zajęli.— Tymczasem otrzymali posiłki z Maczyna i rozpoczęli dnia 10. znowu walkę z Rosyanami. Dla obrony rosyjskiego przyczołka mostu pod Braiłowem posłał jenerał Selwan pułk połtawski i dla odparcia ataku wzmocnił znajdującą się tam bateryę ośmią sześcio-funtowemi działami. Walka trwała z małą przerwą jeszcze dnia 11. i zakończyła się wykonanym w porządku odwrotem Turków.

Na wiadomość o rozpoczęciu nanowo roboty przy nadbrzeżnych bateryach pod Maczynem wyprawił komendant piątego korpusu armii, jenerał Lüders, przy bardzo niepomyślnej wodzie dwa parołpywy na rekognoskowanie, które wzięły na linwę 15 łodzi z ludźmi. Gdy ta flota zbliżyła się do drugiej wyspy, odpowiadała żwawo na wymierzony do okrętów Maczyna ogień i powiodło się Rosyanom zburzyć znowu dopiero przez Turków rozpoczęte fortyfikacye bateryi nadbrzeżnych. Zresztą namieniona flotyla niepłynęła dalej w górę, lecz powróciła do portu.

Bombardowanie Dżurdżewa z tureckiej twierdzy Ruszczuka trwa nieprzerwanie; ponieważ rzadko która bomba sięga aż do miasteczka, przeto szkoda nie jest znaczna. Rosyanie zniszczywszy prawie zupełnie turecką flotylę stojącą na kotwicy na prawym brzegu, wznieśli na rozkaz jenerała Schilder jeszcze drugą pozycyjną bateryę na wyspie Radowan i zamierzali bombardować rozpalonemi kulami i zupełnie zniszczyć złożoną z wielu wielkich i małych statków turecką flotylę. Słychać, że Turcy niebyli nieczynni; potrafili bowiem większą część okrętów przeprawić na inne miejsce prawego brzegu i zatoczyli cztery 36funtowe działa do bateryi.

Mroźny wicher, który prawie od dziewięciu dni sroży się w okolicy niższego Dunaju, niedopuszcza na małej Wołoszczyznie większych operacyi wojennych. W Widdynie spodziewają się co godzina rozkazu z Konstantynopola wymierzającego, które wojska mają być odkomenderowane do zbuntowanych Ejaletów. Prócz niektórych przez komendę armii naddunajskiej przedsięwziętych dyzlokacyi i przeciwnych rozkazów do znajdującego się w pochodzie wojska, nie wyprawiono tam jeszcze większego korpusu. Nieznają dotychczas ani rozciągłości rewolucyi wybuchłej w Epirze i w górnej Albanii, ani też środków przedsięwziętych przez seraskierat do pokonania spiskowych. *(A. B. W. Z.)*

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 26. lutego. Według opowiadania kapitana przybyłego z Grecyi parostatku Lloydy zajęli już powstańcy Artę i wkrótce zajmą zapewne Prevesę. Dwie angielskie fregaty parowe odpłynęły z Corfu do Prevesy. Wczoraj w nocy otrzymaliśmy depeszę, w której donoszą z Corfu z d. 23. b. m., że wieśniacy z okolicy Arta wahali się przyłączyć do powstania, że cytadela była dobrze zaprowiantowana i panowała nad miastem, tak, iż według porównania odnośnych dat i odległości wspomnione zajęcie mogło nastąpić od 20. do 22. b. m.

Madryt, 22. lutego. Całe królestwo hiszpańskie ogłoszone w stanie oblężenia. Wielu członków opozycyi aresztowano. Jeden batalion w Saragosie miał się oświadczyć za jenerałem Concha i udać się do Huesca.

Londyn, 25. lutego. Izba niższa wotowała 58.000 ludzi dla floty, a 11.000 dla pomnożenia armii. W izbie wyższej wniósł lord Beaumont rezolucyę na rzecz wojny z naganą polityki gabinetu. Lord Clarendon zgadzał się z tem, że wojna jest nieochybna, a przyszły pokój musi zabezpieczyć Europę przed podobnemi zamachami; Rosya jest izolowana; Beaumont cofnął swój wniosek.

Paryż, 25. lutego. Słychać, że rozkaz do odpłynięcia okrętów z wojskiem wysłano już do Tulonu.

Paryż, 26. lutego. Dzisiejszy Monitor zawiera najprzód dekret, zakazujący wywóz zapasów wojennych, następnie sprawozdanie ministra marynarki, którem ogłoszono utworzenie trzeciej eskadry francuskiej złożonej z 10 okrętów liniowych, 14 fregat i 15 korwet pod dowództwem admirała Parceval-Duchesnes, dalej list księcia Napoleona, w którym oświadcza, że przyjmuje służbę w armii do oryentu przeznaczonej, nakoniec depeszę okólną ministra spraw zewnętrznych, którą podano do wiadomości, że obadwa mocarstwa zachodnie przyjęły wzajemną ochronę swych poddanych i okrętów.

— „Gazz. di Mil.“ z d. 23. b. m. donosi, że w Turynie wydarzył się exces studentów, którym wymusili ferye dla znajdowania się na uroczystościach genueńskich.

— Najnowsze doniesienia z *Alexandryi* (w Egipcie) sięgają po 18. b. m. Austryacka misya katolicka przybyła do Chartum. Załogę w Aden nad czarnem morzem wzmocniono znacznie. W wyższym Egipcie i Abyssynii panuje nieporządek i walki stronnictw. *(Litogr koresp. austr.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie żółkiewskim.)

Żółkiew, 18. lutego. W pierwszej połowie bieżącego miesiąca sprzedawano na targach w Bełzie, Lubaczowie i Żółkwi w przecięciu korzec pszenicy po 8r.—9r.12k.—8r.8k.; żyta 6r.24k.—7r.36k.—6r.36k.; jęczmienia 5r.12k.—6r.12k.—5r.36k.; owsa 3r.—4r.24k.—3r.4k.; hreczki 5r.—0—5r.12k.; kartofli w Lubaczowie 3r. 36k. Cetnar siana po 1r.12k.—1r.16k.—1r. Za sąg drzewa twardego płacono 5r.—6r.—7r., miękkiego 4r.—5r.—5r.36k. Funt mięsa wołowego kosztował $3\frac{3}{5}$k.—4k.—$4\frac{2}{5}$k. i garniec okowity 1r.8k.—1r.50k.—1r.29k. m. k. Kukurudzy, wełny i nasienia konicza nie było w handlu.

Kurs lwowski.

Dnia 1. marca.		gotówką złr.	gotówką kr.	towarem złr.	towarem kr.
Dukat holenderski	m. k.	5	59	6	2
Dukat cesarski	„ „	6	4	6	7
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	28	10	32
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	1	2	2
Talar pruski	„ „	1	57	1	59
Polski kurant i pięciozłotówka . . .	„ „	1	30	1	31
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr. .	„ „	90	40	90	55

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 1. marca 1854.		złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	m. k.	—	—
Przedano „ „ 100 po	„ „	90	54
Dawano „ „ za 100	„ „	90	24
Żądano „ „ za 100	„ „	—	—

Wiédeński kurs papierów.

Dnia 25. lutego.				w przecięciu
Obligacye długu państwa . . .	5%	za sto	$88\frac{1}{4}$ $\frac{3}{16}$ $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{16}$ 88	$88\frac{1}{8}$
detto z r. 1851 serya B. .	5%	„	—	—
detto z r. 1853 z wypłatą	5%	„	$91\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$	$91\frac{3}{8}$
detto detto	$4\frac{1}{2}$%	„	$71\frac{1}{8}$ 77	$77\frac{1}{16}$
detto z r. 1850 z wypłatą .	4%	„	70	70
detto detto detto	3%	„	—	—
detto detto	$2\frac{1}{2}$%	„	—	—
Pożyczka z losami z r. 1834 .		„	$220\frac{1}{2}$	$220\frac{1}{2}$
detto detto z r. 1839		„	130 $129\frac{3}{4}$	$129\frac{3}{4}$
Obl. wiéd. miejskiego banku . .	$2\frac{1}{2}$%		—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5%		99	99
Obl. indemn. Niż. Austr. .	5%		—	—
detto krajów koron.	5%		—	—
Akcye bankowe			1280 1278 1275	1278
Akcye n. a. Tow. eskp. na 500 złr.			—	—
Akcye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr. .				2265
Akcye kolei żel. Glognickiej na 500 złr. .				—
Akcye kolei żel. Edynburskiej na 200 złr. .				—
Akcye kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr.				—
Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr. . .				605
Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr. .				$577\frac{1}{2}$
Renty Como .				—

Wiédeński kurs wekslów.

Dnia 25. lutego.		w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych .	$109\frac{5}{8}$ $\frac{1}{2}$	109 2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	131 $130\frac{3}{4}$	$130\frac{3}{4}$ uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę $24\frac{1}{2}$ fl.	$130\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$	$130\frac{1}{2}$ 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	$152\frac{1}{4}$ l.	— 2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	97 $96\frac{3}{4}$ $\frac{1}{2}$	$96\frac{3}{4}$ 2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	— 2 m.

Liwurna za 300 lire toskań.	127 $126^3/_4$ $^3/_4$ l.	$126^3/_4$2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	12 45 46 45	12.45 3 m.
Lyon za 300 franków . . .	—	— 2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	$127^1/_2$ $^3/_8$ $^1/_4$	$127^3/_8$2 m.
Marsylia za 300 franków	—	— 2 m.
Paryż za 300 franków . .	153 $^1/_4$ $^1/_2$	$153^1/_4$2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para .	—	31 T.S.
Cesarskie dukaty		— Agio

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 27. lutego o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam —. — Augsburg $131^1/_4$. — Frankfurt $130^3/_4$. — Hamburg $97^1/_2$. – Liwurna $127^1/_4$ l. — Londyn 12.48. — Medyolan $127^3/_4$ l. — Paryż $153^3/_4$ l.

Obligacye długu państwa 5% $87^1/_4$—$87^3/_8$. Detto S. B. 5% 106—108. Detto $4^1/_2$% $76^1/_2$—$76^5/_8$. Detto 4% $69^3/_4$—$69^7/_8$. Detto z r. 1850 z wypłatą 4% $89^1/_2$—90. Detto z r. 1852 4% 88—$88^1/_2$. Detto 3% $54^1/_2$—$54^3/_4$. Detto $2^1/_2$% 45—$45^1/_4$. Detto 1% — — —. Obl. indemn. Niż. Austr. 5% $86^1/_2$—87. Detto z krajów kor. 5% $85^1/_2$—$85^3/_4$. Pożyczka z r. 1834 218 — 219. Detto z r. 1839 128—$128^1/_2$. Oblig. bankowe $2^1/_2$% 59 — $59^1/_2$. Obl. lom. wen. pożyczki z r. 1850 5% $98^1/_2$—$98^3/_4$. Akcye bankowe z ujmą 1254—1257. Detto bez ujmy 1052—1054. Akcye bankowe now. wydania 965—968. Akcye banku eskomp. 94—$94^1/_4$. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda $224^1/_2$—$224^5/_8$. Detto Glognickiej — — —. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej 253—255. Detto Tyrnawskiej 1. wydania — — —. Detto 2. wydania — — —. Detto Edynburgsko-Neusztadzkiej 54 — $54^1/_2$. Detto żeglugi parowej 603 — 605. Detto 11. wydania 591—593. Detto 12. wydania 572—575. Detto Lloyda 575—580. Detto młyna parowego wiédeń. 125—$125^1/_4$. Renty Como 13—$13^1/_8$. Esterhazego losy na 40 złr. $80^3/_4$—81. Windischgrätza losy $27^3/_4$ — 28. Waldsteina losy $29^1/_4$—$29^1/_2$. Keglevicha losy $10^3/_4$—$10^7/_8$. Cesarskich ważnych dukatów Agio 36—$36^1/_4$.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 1. marca.

Obligacye długu państwa 5% $86^1/_8$; $4^1/_2$% $75^3/_8$; 4% 68; 4% z r. 1850. —; wylosowane 3% $213^1/_2$; $2^1/_2$% – . Losy z r. 1834 $123^1/_4$; z. r. 1839 – . Wiéd. miejsko bank. – . Akcye bank. 1221. Akcye kolei półn. 2220. Glognickiej kolei żelaznej —. Odenburgskie –. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 575. Lloyd —. Galic. l. z. w Wiédniu —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego á 500 złr. $468^3/_4$ złr.

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg $132^1/_2$ 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 133 l. 2. m. Hamburg $98^3/_4$ l. 2. m. Liwurna — p. 2. m. Londyn 12 57. l. 3. m. Medyolan 129. Marsylia $156^1/_2$ l. Paryż $153^3/_4$ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. — Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. –. Pożyczka z roku 1852 —. Oblig. indemn. —.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiéd. d. 27. lutego o pół do 2. popołudniu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio 36. Ces. dukatów obrączkowych agio $36^1/_2$. Ros. imperyały 10 34. Srebra agio 29 gotówką.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 1. marca.

Hr. Stadnicki Bronisław, z Olszanicy. — PP. Gumowski Wiktor, z Berezułek. — Lewicki Józef, z Bonowa. — Wybranowski Celestyn, z Krasnego.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 1. marca.

Hr. Caboga, c. k. major, do Narajowa. — PP. Sobota Karol, do Podhorek. — Domaradzki Ludwik, do Kołodziejowa.

Przegląd

spostrzeżeń meteorologicznych we Lwowie w lutym 1854.

Ilość wody meteorycznej 21.79''' m. p.

Średni stan barometru 27'' 8.2''' m. w. na 0^0R. zreduk.

Najwyższy stan barometru d. 14. o god. 2. popołudniu 28.'' 2.7.'''

Najniższy stan barometru dnia 9. o god. 10. wieczór 27.'' 32.'''

Chwiejność 0'' 11.5.'''

Średnie ciepło — 3.52^0 według R.

Największe ciepło dnia 1. o god. 10. wieczór i d. 19. o god. 2. po południu $+2^0$.

Najmniejsze ciepło dnia 12 i 15. o god. 6. zrana — 13^0

Róznica temperatury 15^0

Panujący wiatr Z.

Dnia 7. o god. $6^1/_2$ zrana błyskało w zachodzie przy stanie barometru 27''5''', temperaturze $+1^0$ i połud. zachod. wietrze.

W lutym 1853:

Ilość wody meteorowej 8.12'''

Średni stan barometru 27'' 7.77'''

Najwyższy stan barometru dnia 1. 28'' 4.68'''.

Najniższy stan barometru d. 13. 27'' 1.51'''

Chwiejność 1'' 3.17'''

Średnie ciepło -0.74^0

Największe ciepło d. 10., 11. i 13. $+7^0$

Najmniejsze ciepło d. 17. — 10.

Różnica temperatury 17^0

Panujący kierunek wiatru Połud. Wschod. — Połud. — Południowy Zach.

Lwów, 1. marca 1854.

Dr. Albin *Steblecki*,
suppl. profesor matematyki i fizyki przy c. k. drugiem wyższem gymnazyum.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 1. marca.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	'' ''' ''''				
6 god. zrana	27 11 7	— 6^0	— 2^0	połud.-wschod.$_0$	zawierzucha
2 god. pop.	27 11 7	— 2^0	— 9^0	"	pochm.
10 god. wie.	28 8 5	— 9^0		"	pogoda

T E A T R.

Dziś: komedya niemiecka: „**Der Barometermacher.**"

Jutro: przedstawienie polskie: „**Staroświecczyzna i postęp czasu.**"

W sobotę: na dochód JP. Kunz, opera niem.: „**Die Hugenotten.**"

K R O N I K A.

— *Medycyna indyjska.* John Cooper podaje w niedawno wydanem dziele o angielsko-indyjskich posiadłościach ciekawe szczegóły o stanie medycyny u Indyan. Wiek umiejętności medycznej w Indyi nie da się oznaczyć, zdaje się jednak, że istniała pierwej jak medycyna grecka. Najstarsze medyczne dzieło Indyan nazywa się Ayour-Veda i uważane jest za objawienie Brahmy; młodsze księgi, mianowicie Surruta i Charaka dowodzą, że anatomia ciała ludzkiego nie była Indyanom całkiem nieznana. Według indyjskiego systemu fizyologii powstaje życie ze spływu duszy, ducha, pięciu zmysłów i trzech własności (dobroci, namiętności i słabości). Dusza ożywia ciało i jest cieniem i wypływem bóstwa. — Siły żywotne mają punkt centralny w piersiach i przedstawiają czysty płyn, który jest kwintessencyą wszystkich płynów ciała. Ciało ludzkie składa się ze 107 ożywionych części, z których najważniejsze są wielki palec u nóg, dłonie u rąk i pachwiny. Wiek życia dzieli się na 12 rozmaitych periodów rozwoju. Śmierć jest rozłączeniem duszy od ciała i może być skutkiem 101 przyczyn, z których jednak jedna tylko jest naturalna, mianowicie „starość." Palenie trupów jest-to proces oczyszczenia, nim znowu na ziemię wrócą. Choroby powstają z trzech przyczyn: 1) z grzechów popełnionych w dawnem życiu; 2) z nieregularnego obiegu soków; 3) z połączenia obydwóch wspomnionych chorób, a wtenczas nie są do wyleczenia. — Srodki lekarskie składają się z roślin i kruszców (szczególnie żywego śrebra, złota, żelaza, cynku i arszeniku) i muszą być zażywane z wielką formalnością i z zachowaniem licznych przepisów. I tak np. nie powinien chory zażywając lekarstwo, krzywić się — ażeby się przypadkiem nie stać podobnym Brahmie lub Shiwie, coby było ciężkim grzechem! — Również przy operacyach chirurgicznych zachowują rozmaite zabobonne zwyczaje; operacya musi się odbywać w szczęśliwej godzinie, chory musi leżeć w takiej pozycyi, ażeby złe duchy nie miały władzy nad nim; — przed operacyą muszą być spalone święte zioła dla wypędzenia złych duchów z rany (ich najulubieńszego miejsca pobytu). — W księdze Charaba odgrywa liczba trzy ważną rolę. Są trzy gatunki choroby, trzy gatunki lekarstw i trzy gatunki przedłużenia życia, a mianowicie: pożywienie, sen i regularny sposób życia.

— W Sacra S. Michele (w Piemoncie) doznano dnia 15. lutego o godz $9^1/_2$ przed południem bardzo mocnego trzęsienia ziemi, które przez kilka sekund trwało. Szkody nie wyrządziło żadnej, prócz, że kilka murów popękało.

— Okropna explozya gazów wydarzyła się dnia 18. b. m. w kopalniach węgla w Arley pod Wigan. Zrana tego dnia zeszło do szybu 240 robotników, mężczyzn i chłopców; o godz. 3 po południu dał się słyszeć dwa razy raz po razu mocny huk, a zaraz potem dano znak do wywindowania. Blisko 30 osób wywindowano w górę; ci co pracowali w południowej części kopalni opowiadali, że w części północnej była explozya, a po niej wybuchł pożar, który ucieczkę niepodobną uczynił. Mimo wszelkich usiłowań przytłumiono pożar dopiero w kilka godzin, a szukającym przedstawił się okropny widok. Mnóstwo trupów leżało tłumami jedne na drugich. W przeciągu 24 godzin wyciągniono 86 trupów, ale brakuje jeszcze 36 osób, które zapewne znalazły grób pod belkami zapadniętych dachów. W tych samych kopalniach straciło w marcu r. z. 60 osób życie przy sposobności podobnej explozyi.

— Korespondent z Konstantynopola do jednego z dzienników angielskich donosi: „Do nadzwyczajnych zdarzeń obecnych należy policzyć także pojawienie się młodego człowieka w wieku lat 14 do 16, w towarzystwie kilku set zbrojnych. Pochodzi on z Małej Azyi, a matka jego wydała go na świat mając już lat 50 i uważała go za przeznaczonego do wielkich czynów, a znajomi i krewni podzielali to zdanie. Dziécię zaniesiono więc do meczetu. Na prawem ramieniu nosi napis arabski: „Umrzesz jako męczennik", a na lewem przepowiednię: „Będziesz wielkim człowiekiem." Przeznaczony od urodzenia do życia wojennego i uważany powszechnie za coś wyższego ujął sztandar i rzucił się do boju w towarzystwie przyjaciół i zwolenników. Młodość jego dała powód do pogłoski, że bohaterka jakaś a la Jeanne d'Acre powstała do walki za Turcyą. W Anatolii zaś miał się rzeczywiście pojawić żeński wojownik nazwiskiem Kara-Kas (czarne dziéwczę) na czele hufca jeźdźców.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*